

STEM en risc?

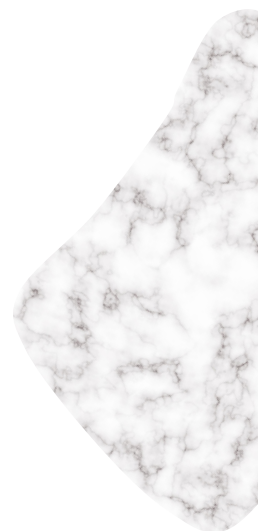
RESUM DE L'ACTIVITAT

En aquesta activitat aprofundirem en els riscos naturals derivats dels processos geològics interns i de l'impacte que tenen en l'activitat humana. Aprendre a distingir conceptes com perill i risc, vulnerabilitat i exposició, i danys i mesures preventives.

A continuació, ens endinsarem en el món de la sismologia per entendre l'origen dels terratrèmols i, per mitjà de tècniques de pensament de dissenyador (design thinking), dissenyarem i construirem estructures que minimitzin els efectes sísmics i les posarem a prova en un simulador de terratrèmols.

Finalment, descobrirem els perills associats als volcans i resoldrem de forma creativa diferents reptes per mitigar efectes associats a l'activitat volcànica.

DURADA DE L'ACTIVITAT

90 minuts

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- **Conèixer de l'estructura de la geosfera i entendre el perquè de la seva composició**, tot lligant-ho amb conceptes com la densitat.
- **Descobrir diferents tipus de risc geològic** i conceptes com risc, perill, vulnerabilitat, exposició...
- **Crear prototips adaptats a riscos sísmics.**
- **Entendre l'activitat volcànica i els riscos associats**, així com els fenòmens precursors.
- **Dissenyar un prototip adaptat al risc volcànic.**
- **Debatre sobre la importància de conèixer els riscos naturals de cada zona.**

SABERS DE L'ACTIVITAT

ESO

Biologia i geologia

- Relació i interpretació de l'estructura i dinàmica de la geosfera i les manifestacions externes a través de la tectònica de plaques. Investigació i anàlisi dels riscos naturals i la seva relació amb els processos geològics externs i interns.

Tecnologia

- Anàlisi i disseny d'estructures per a la construcció de models. Desenvolupament tecnològic; creativitat, innovació, investigació, obsolescència i impacte social i ambiental. Utilització ètica de les aplicacions i les tecnologies.

Batxillerat

Ciències generals:

- Anàlisi de l'estructura i dinàmica de la geosfera, en vista de la tectònica de plaques i dels processos i riscos geològics que se'n deriven. Anàlisi de les funcions i les dinàmiques de les capes fluides de la Terra, la interacció amb la superfície terrestre i els riscos geològics que se'n deriven.

Geologia i ciències ambientals:

- Valoració de la rellevància social de la feina dels professionals dedicats a l'estudi de la geologia i les ciències ambientals, tot reconeixent el biaix de gènere existent. Valoració de la importància de la conservació del patrimoni geològic i mediambiental. Caracterització de la Terra com a planeta rocallós. Anàlisi de la geodinàmica interna del planeta i la seva influència sobre el relleu (vulcanisme, sismes...). Relació entre els processos geològics i les activitats humanes: conceptes de risc natural i induït, recurs, vulnerabilitat, exposició, danys i mesures preventives i correctores. Anàlisi dels riscos naturals derivats dels processos geològics interns i la relació que tenen amb les activitats humanes, valorant i justificant la importància de l'ordenació adequada del territori i altres mesures preventives, a partir d'exemples de l'entorn.

Tecnologia:

- Estratègies de gestió i desenvolupament de projectes: pensament de dissenyador (design thinking). Resolució de tasques i projectes amb una actitud emprenedora, resiliència, perseverança i creativa per abordar problemes des d'una perspectiva interdisciplinària. Tècniques de fabricació: prototipatge ràpid i sota demanda.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

ESO

Biologia i Geologia:

- **CE3** Dissenyar, desenvolupar i comunicar el plantejament i les conclusions de recerques dins de l'àmbit escolar, incloent la formulació de preguntes i d'hipòtesis i la seva contrastació experimental [...] per indagar en aspectes relacionats amb la biologia i la geologia.
- **CE5** Analitzar els efectes de determinades accions sobre el medi ambient i la salut, basant-se en els fonaments de les ciències biològiques i geològiques, per fer propostes d'acció [...] que siguin compatibles amb un desenvolupament sostenible i que permetin mantenir i millorar la salut individual i col·lectiva.
- **CE6** Analitzar els elements del paisatge, utilitzant de forma integrada els coneixements procedents de la biologia, la geologia i les ciències ambientals per explicar-ne l'origen i la possible evolució, així com les característiques de la comunitat d'organismes, la dinàmica del relleu i els possibles riscos naturals.

Tecnologia i digitalització

- **CE2** Planificar, dissenyar i desenvolupar solucions a problemes tecnològics amb autonomia i actitud creativa, tot implicant el procés tecnològic, coneixements interdisciplinaris, per resoldre problemes o necessitats de manera eficaç, innovadora i sostenible.

Batxillerat

Geologia i ciències ambientals

- **CE4** Aplicar els aprenentatges de manera integrada i les diverses formes de raonament pròpies de la ciència per plantejar i resoldre problemes relacionats amb les ciències geològiques i ambientals analitzant críticament les solucions.
- **CE6** Identificar i analitzar elements geològics del relleu utilitzant coneixements científics per explicar fenòmens, reconstruir la història geològica, fer prediccions i identificar possibles riscos naturals.

Ciències generals

- **CE2** Aplicar principis i teories científiques vigents en l'explicació del comportament dels fenòmens i components de l'entorn per adquirir una visió holística del funcionament de la naturalesa.

Tecnologia

- **CE4** Construir nous coneixements i millorar les destreses tècniques, aplicant i transferint sabers d'altres disciplines per resoldre problemes o aportar respostes a diferents necessitats pròpies dels àmbits de l'enginyeria.

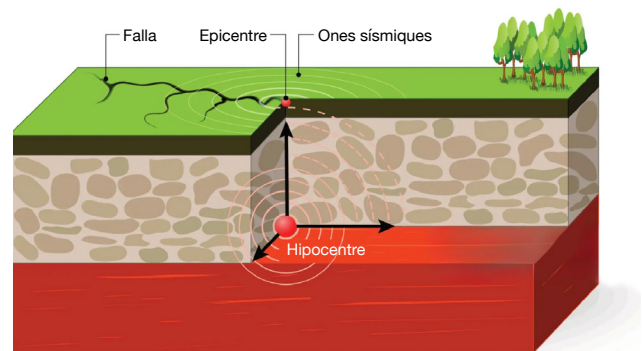

Risc natural

Un risc natural és un concepte d'ordre social i econòmic que estima la probabilitat de pèrdues en vides humanes o materials a causa d'un fenomen que té lloc a la natura. Es defineix com la combinació de la perillositat d'un determinat fenomen, de la vulnerabilitat dels elements exposats i de la seva exposició.

Sisme

Alliberament sobtat d'energia acumulada a partir del trencament i desplaçament de materials i la consegüent transmissió d'aquesta energia alliberada fins a la superfície, on es produeixen efectes físics sobre el sòl, principalment vibracions. El punt en l'interior de la Terra on s'inicia el sisme és l'hipocentre i l'epicentre és el punt de la superfície terrestre que hi és més pròxim.

Volcà

Un volcà és un punt de la superfície terrestre on té lloc la sortida de magma (material rocós fos generat a l'interior de la terra) i, ocasionalment, també pot sortir material no magmàtic. L'acumulació d'aquests productes al voltant del centre emissor pot donar lloc a relleus amb morfologies diverses (estratovolcà, volcà escut, caldera...).

Fenòmens precursors

Els fenòmens precursors són aquells que avisen anticipadament de la possibilitat i/o imminència de la producció d'un risc i donen la possibilitat que es puguin prendre mesures per minimitzar-ne els efectes. En el cas d'una erupció volcànica poden ser sismes, gasos, deformacions...

